GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 190. *Sâmbătă, 29 Augustŭ (10 Septemvre).* 1887.

Din causa S-tei serbători de mâne diarulŭ nu va apare până Luni séra.

Braşovŭ, 28 Augustŭ 1887.

Unulŭ din ḍiarele de frunte ale guvernului unguresců susţinuse într'unŭ articulŭ, din care reproducemŭ adî cele mai de căpetenià pasage, că Maiestatea Sa orĭ de câte orĭ se adreséză la deputaţiunĭ şi mai alesŭ la representanţii confesiunilorŭ diferite, accentuéză „alipirea către statŭ şi către idea de statŭ.“

Câtŭ pentru „idea de statŭ,“ cum o înţelege partida dela putere, nu vedemŭ până acum nicĭ cea mai mică alusiune în rĕspunsurile monarchului.

Vedemŭ însĕ mai multŭ din rĕspunsulŭ ce l'a datŭ capulŭ statului la Neutra deputaţiunei comunităţii israelite, vedemŭ cum înţelege Maiestatea Sa „idea de statŭ“ şi cum voiesce sĕ fiă înţelésă şi de guvernulŭ sĕu.

Premitemŭ, pentru a fi bine priceputĭ, că cu aşa ḍisa „ideă de statŭ“ se face celŭ mai mare abusŭ pretinḍêndu-se, că ea consistă în a merge după capulŭ şi mintea celorŭ dela putere. Idea d-lui Tisza de a maghiarisa administraţia până şi în comunele curatŭ române, idea d-lui Trefort de a maghiarisa succesivŭ învĕţământulŭ nostru şi idea întregei stăpânirĭ unguresci de a eschide pe tóte terenele totŭ mai multŭ folosirea limbelorŭ nemaghiare, chiar cu călcarea constituţiei şi a legei esistente de naţionalitate, se proclamă ca „ideă de statŭ“ şi foi ca „Pester Lloyd“ vinŭ şi susţinŭ cu cea mai mare cutezare, că capulŭ statului ar lua sub „scutulŭ sĕu puternicŭ“ acéstă ideă despotică a companiei Tisza.

Ne pare bine că acum însuşĭ monarhulŭ nostru vine şi desminte pe cei ce cu atâta neruşinare, chiar în presenţa Maiestăţii Sale, cutéză a-i însinua, că ar voi sĕ se umiléscă la rolulŭ unui regentŭ şi omŭ de partidă.

La salutarea vice-preşedintelui comunităţii israelite, în care acesta a atinsŭ córda egalei îndreptăţirĭ, Maiestatea Sa a binevoitŭ a rĕspunde pronunţândŭ între altele următórele memorabile cuvinte:

„Necondiţionata egală îndreptăţire în tóte privinţele este cerinţa imperiósă a dreptăţii.“

Toţĭ raportorii asigură că aceste cuvinte ale capului statului rostite în 4 Septemvre a. c., tocmai în ḍiua când a apărutŭ memoratulŭ articulŭ alŭ fóiei tiszaiste, au făcutŭ o adêncă impresiune asupra tuturorŭ celorŭ de faţă. Ele au avutŭ unŭ puternicŭ rĕsunetŭ chiar şi dincolo de Laita şi unŭ ḍiarŭ de frunte boemŭ s'a grăbitŭ de a arăta marele contrastŭ, ce esistă între faptele guvernelorŭ şi între vederile clare, ce le are Majestatea Sa despre egala îndreptăţire.

Va sĕ ḍică monarchulŭ ne spune clarŭ şi limpede, că idea de statŭ trebue sĕ fiă: *egala îndreptăţire necondiţionată.*

Este dér o infamă manoperă, cu care ne vinŭ foile unguresci, când ne spunŭ, că monarchulŭ ar considera ca o dovadă de nelealitate din parte-ne, décă suntemŭ nemulţămiţĭ şi dămŭ espresiune acestei nemulţămirĭ, pentru că egala îndreptăţire necondiţiunată, de care trebue sĕ ne bucurămŭ cu toţii în acestŭ statŭ, se calcă ḍilnicŭ în picióre de către guvernulŭ actualŭ şi organele lui.

A susţiné de esemplu, că noi Românii „amŭ desfăşuratŭ programulŭ dacoromânŭ, conspirândŭ contra statului şi acum şi contra corónei“ fiindŭ că nu ne-au succes „intrigele, ce amŭ fi încercatŭ a-le ţese cu cercurile influente din Viena contra Ungurilorŭ“, este lucru forte uşorŭ şi nu costă decâtŭ numai o bună dosă de neruşinare şi puţină negrélă.

Dér întrebămŭ noi „apologeţii lui Iancu“, care s'a luptatŭ pentru tronŭ şi dinastiă, pe apologeţii lui Kossuth, care a detronatŭ dinastia, cu ce faptŭ positivŭ potŭ ei dovedi 'neruşinatele şi mincinósele lorŭ însinuărĭ, ce le facŭ la adresa nóstră?

Câtŭ pentru noi Românii, vorbescŭ despre „conspiraţiunile nóstre“ destulŭ de elocventŭ anii 1848/9, anul 1859 şi 1866, ér colecţiunile ḍiarelorŭ nóstre de douĕ-ḍecĭ de ani încóce conţinŭ doveḍile cele mai positive despre nesfêrşitele nedreptăţirĭ, călcărĭ de lege, abusurĭ şi violenţe, ce le amŭ suferitŭ şi le suferimŭ din partea „patrioticilorŭ şi lealilorŭ“ noştri guvernanţĭ.

Póte că în vederea acestorŭ necontestabile doveḍĭ, se arată atâtŭ de îngrijatŭ ḍiarulŭ d-lui Tisza, ca nu cumva Maiestatea Sa sĕ observe semnele profundei nemulţămirĭ, ce domnesce între popórele nemaghiare din totŭ Ardélulŭ şi Ţéra unguréscă. De aici vine şi desfăşurarea cohortelorŭ de fişpanĭ şi solgăbirăi carĭ au sĕ încungiure pe monarchŭ, pentru ca ochiulŭ sĕu sĕ nu pótă vedé adevĕrata nemulţămire şi miseriă din aceste ţĕrĭ.

Călĕtoria monarchului în prisma tiszaistă.

Articululŭ de fondŭ alŭ lui „Pester Lloyd« dela 4 Septemvre, despre care amŭ amintitŭ în articulŭ nostru primŭ de erĭ, cuprinde următórele caracteristice pasage, pe care le facemŭ cunoscute şi cetitorilorŭ noştri:

»...Din regiunea Carpaţilorŭ micĭ, din ţinutulŭ agitatorilorŭ panslavistĭ, Maiestatea Sa va ajunge dincolo de Dunăre până la graniţa aspiraţiunilorŭ marĭ-ilirice. Şi dincóce de Tisa în regiunea până unde încă înainte cu câtva timpŭ ajungea influinţa rĕsvrătitorilorŭ rutenĭ, Regele va ţiné revistă asupra trupelorŭ austro-ungare şi asupra honvedimei ungare, ca şi la piciorulŭ bĕtrânului Retezatŭ, care câteodată, ce e dreptŭ, îşĭ va fi mai scuturândŭ cóma sa troenică din causa chimerelorŭ fantaştilorŭ Dacoromânĭ, carĭ în furia lorŭ copilărescă arŭ vré sĕ rupă acestŭ giuvaerŭ din coróna ungară. Regele însĕ nu va avé sĕ observe nimicŭ în călĕtoria sa din aceste semne şi presemne de puterĭ centrifugale.

»În totŭ percursulŭ se pregătescŭ tóte cercurile societăţii şi de tóte straturile poporaţiunii, spre a-i depune la piciórе-i omagiele lorŭ nefăţărite şi toţĭ caută a se întrece în esprimarea supunerei şi iubirei lorŭ pentru casa domnitóre. Căcĭ înaintea treptelorŭ tronului nu esistă deosebire de limbă, nicĭ de credinţă politică şi confesională, ci acolo esistă numai unŭ poporŭ, unŭ poporŭ unitŭ prin alipirea sa de persóna monarchului, care e una în simţire şi în cugetare cu naţiunea ungurescă.

»Şi fiindŭ că apropiarea coronei face sĕ dispară una de alta pe diferitele părţĭ constitutive ale poporaţiunei nóstre, şi fiindŭ că ea face sĕ reésă în deplină strălucire aceea ce unesce pe toţĭ cu legăturĭ nedisolubile, de aceea amŭ dori, ce e dreptŭ, ca Regele nostru sĕ petrécă câtŭ mai multŭ în mijloculŭ nostru! Scimŭ bine, că ideea de statŭ unguresců nu posede unŭ raḍimŭ mai puternicŭ şi unŭ interpretŭ mai doveditŭ ca tocmai pe Regele, care înainte cu 20 de anĭ şi a pusŭ pe capŭ corona s-tului Stefanŭ, şi care e celŭ mai fidelŭ păzitorŭ alŭ constituţiunei, pe care elŭ a depusŭ în acea memorabilă ḍi de Iunie jurămentulŭ domnitorilorŭ ungurĭ din casa lui Arpad.

»Scimŭ bine, că drepturile Ungariei şi ale naţiunei sale, care forméză statulŭ, nu posede unŭ advocatŭ mai puternicŭ, decâtŭ pe Regele Franciscŭ Iosifŭ I, care vede în acéstă naţiune celŭ mai neclintitŭ raḍimŭ alŭ înaltei sale case. Dér scimŭ şi aceea, că acolo unde idea de statŭ unguresců a întêmpinatŭ dela începutŭ o primire rece, ba chiar duşmănósă, s'a încercatŭ a acoperi acéstă atitudine print'o lealitate demonstrativă pentru casa domnitóre. Scimŭ şi aceea, că acéstă tactică a tradiţionalilorŭ duşmanĭ ai Ungurilorŭ îşĭ trage originea încă din timpurĭ, când între Rege şi naţiune se grămădiră neînţelegerĭ şi când înalta trădare contra patriei se putea servi de titlulŭ mincinosŭ de fidelitate către Impĕratulŭ; din timpurĭ, peste care Rege şi naţiune cu cordialitate au emulatŭ a întinde vĕlulŭ uitării în marea ḍi, când ultima umbră a unei neînţelegerĭ între ei a fostŭ isgonită.

După acestea, fóia tiszaistă ḍice, că alipirea către casa domnitóre e neseparabilă de susţinerea ideii de statŭ unguresců, că Regele e convinsŭ despre acésta, şi că cu tóte opintirile desperate ce le-au făcutŭ în deceniile din urmă, succesorii lui Jelacicĭ dincolo de Drava şi apologeţii lui Iancu dincolo de Muntele Craiului, spre a-şĭ asigura alianţa orĭ mai bine conivenţa cercurilorŭ înalte şi influente din Viena: nesuccesulŭ acestorŭ înteţirĭ cu dragostea, pe lângă caracterulŭ cavaleresců alŭ Regelui nostru au trebuitŭ sĕ rĕmână de ruşine; a pututŭ învĕţa pe protivnicĭ că nu se mai potŭ desbina de coróna ungurescă şi poporulŭ unguresců, că nu mai e în interesulŭ Vienei a mai provoca desbinare între naţiunea Ungariei care forméză statulŭ şi între celelalte neamurĭ de popóre, care locuescŭ ţĕrile corónei Sf-lui Stefanŭ. Supĕrarea pentru nesuccesulŭ acestorŭ intrige trebue că a fostŭ, care a îndemnatŭ pe cei mai turbaţĭ inimicĭ ai hegemoniei unguresci a-şi desvĕli programulŭ lorŭ mare-iliricŭ, panslavistŭ orĭ dacoromânŭ, şi în locui înalta trădare către patriă cu înaltă trădare către corónă şi a ameninţa deopotrivă Viena şi Budapesta cu Cazacĭ ruşĭ.

„Presenţa Regelui în Ungaria — continuă „P. Ll.“ — trebue sĕ zădărnicéscă acum cu totulŭ ultimele încercărĭ de a arunca năsipŭ în ochii poporaţiunei poliglote dela periferii în privinţa adevĕratelorŭ sentimente ale Curţii. Orĭ unde şi când apare Regele în mijloculŭ fidelilorŭ sĕi Ungurĭ, e în uniformă ungurescă; orĭ unde şi când primesce deputaţiunile autorităţilorŭ ce aducŭ omagii, pe mandaţiĭ vorbitorilorŭ îi asigură de graţia sa în limba ungurescă; orĭ în ce ţinutŭ alŭ patriei ajunge elŭ, pretutindenea ţine strînsŭ la folosirea idomului naţionalŭ, şi în tóte vorbirile către representanţii diferitelorŭ confesiunĭ accentuéză alipirea către statŭ şi la idea de statŭ ca prima şi cea mai importantă condiţiune a lealităţii.

Trebue dóră sĕ vaḍă poporulŭ în cele din urmă, că patriotismŭ şi fidelitate către Regele nu suntŭ douĕ lucrurĭ diferite, ci unulŭ şi acelaşĭ, şi seducĕtorii sĕi trebue sĕ-şĭ pérdă odată curagiulŭ a'i predica ură contra unei instituţiunĭ, care adoréză în Regele pe celŭ mai înaltŭ scutŭ alŭ ei, şi a-i însufla nemulţămire contra ordinei lucrurilorŭ, pe care domnitorulŭ a luat'o în paza sa cu putere şi cu înţelepciune«.

»Pester Lloyd« speră că nu e departe timpulŭ, când tóte popórele nemaghiare ale Ungariei se vorŭ împăca cu idea de statŭ unguresců, cum a făcutŭ şi casa domnitóre înainte cu 20 de anĭ. Va ajuta la acésta — ḍice fóia tiszaistă — şi împrejurarea, că regimentele armatei imperiale şi regale austro-ungare stau umĕrŭ la umĕrŭ cu batalionele de honveḍĭ, care ascultă de comandă ungurescă şi ale cărorŭ stégurĭ arată colorile naţionale unguresci . . . Ei bine, timpulŭ de eserciţiu petrecutŭ sub stégurĭ unguresci şi sub comanda ungurescă va şterge şi trebue sĕ şteargă cu timpulŭ antipatia contra rassei conducĕtóre şi glotaşii carĭ 'şĭ-au făcutŭ serviciulŭ vorŭ introduce reflexulŭ ideii de statŭ unguresců, a cărui respiraţiune au simţit'o, şi în vieţa cetăţenéscă, căreia aparţinŭ de aci înainte. „Şi dorimŭ — sfêrşesce fóia ungurescă — ca sĕ se îndeplinéscă în pace procesulŭ de contopire între părţile constitutive centrifugale şi contrare ale naţiunei ungare, care sĕ lege pe toţĭ fii ei, fără deosebire de rassă şi religiune într'unŭ totŭ unitarŭ şi nedivisatŭ, cu puternicululŭ ajutorŭ alŭ Regelui . . .“.

Noua ordinaţiune ilegală.

Cetitorilorŭ noştri le este cunoscută ilegala ordinaţiune ce a dat'o de curêndŭ ministrulŭ unguresců Baross, ca scrisorile şi pachetele scutite de portŭ numai aşa sĕ se priméscă la poşte, décă vorŭ avé adressa scrisă unguresce, ér în casŭ contrarŭ sĕ se refuse primirea lorŭ, seu décă trimiţĕtorii insistŭ a se trimite cu adresa nemaghiarisată, atuncĭ sĕ plătéscă porto. Acéstă ordinaţiune, care e o nouă dovadă despre tendinţele de maghiarisare şi despre despotismulŭ celorŭ dela putere face pe „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ dela 7 Septemvre sĕ dovedéscă în articululŭ de fondŭ ilegalitatea acestei ordinaţiunĭ:

»Intrebămŭ pe ce *lege* îşĭ întemeiază ministrulŭ acéstă ordinaţiune? Intrebarea e deplinŭ îndreptăţită, căcĭ şi în Ungaria puterea esecutivă a statului póte da ordinaţiunĭ numai pe temeiulŭ şi în sensulŭ legilorŭ sancţionate *Ordinaţiunile contra legii suntŭ aşaderà ipso facto nevalabile.*

»Ei bine, acéstă ordinaţiune nu e întemeiată pe o *lege ce esistă* în patrià. Şi cu tóte astea se póte cu dreptŭ cuvêntŭ cere, că o mĕsură ce taià atâtŭ de adêncŭ nu se póte da, nicĭ esecuta, decă n'are unŭ substratŭ legalŭ orĭ decă *stă chiar în contradicere cu legile fundamentale sancţionate ale statului.*

»Situaţiunea legală e adecă următórea: bisericilorŭ municipiilorŭ şi comunelorŭ Ardealului li s'au garantatŭ sĕrbătoresce din nou străvechile lorŭ drepturĭ, prin urmare şi dreptulŭ de a se folosi liberŭ de limba lorŭ oficială, prin articululŭ de lege 43 din 1868 . . .

Deşi apoi mai târdiu articululŭ de lege 44 din 1868 „despre egala îndreptăţire a naţionalităţilorŭ a rĕstrinsŭ órecum libera folosire a limbei lorŭ faţă cu guvernulŭ statului şi cu organele administrative, totuşĭ *s'a garantatŭ din nou libera folosire a limbei lorŭ în comunicaţiunea oficială internă şi reciprocă.* Orĭ doră nu cumva acestă lege deslégă de promisiunea ce a dat'o dieta ungară în adressa ei către Maiestatea Sa la 24 Februarie 1866:

»Vomŭ nisui sĕ îndeplinimŭ ceea ce cere binele comunŭ alŭ patriei şi ce ne impunŭ datoriele nóstre cetăţenescĭ. In acţiunile nóstre, pornindŭ dela pricipiile fundamentale ale constituţiunei, vomŭ considera în orĭce timpŭ ca dândŭ mĕsura *dreptatea şi îngăduirea către tóte clasele cetăţenilorŭ patriei fără deosebire de credinţă şi de limbă.* Mai alesŭ vomŭ ţine sémă şi de cele ce le-amŭ esprimatŭ în umilita nóstră adressă dela 1861: că simţĕmêntulŭ de naţionalitate ce se desvoltă totŭ mai multŭ pretinde a i se da atenţiune şi nu se cade a se mĕsura cu mĕsura timpurilorŭ trecute şi legilorŭ mai vechĭ: nu vomŭ uita, că *locuitorii Ungariei de limbă nemaghiară suntŭ de asemenea cetăţenĭ ai Ungariei* şi suntemŭ sincerŭ gata a garanta printr'o lege totu ce în acestŭ casŭ cerŭ *interesele lorŭ şi interesul comun al patriei*". Vomŭ urma şi la crearea legilorŭ privitóre la interesele diferitelorŭ naţionalităţĭ *principiele dreptăţii şi frăţietăţii*".

„In legătură cu acesta, articululŭ de lege 44 din 1868 a garantatŭ sĕrbătoresce bisericilorŭ, jurisdicţiunilorŭ şi comunelorŭ libera folosire a limbei lorŭ oficiale. Considerândŭ acesta, nu e nicĭ o îndoială, că acestea *după lege* nu potŭ fi oprite a renunţa la libera folosire a limbei lorŭ materne în comunicaţiunea lorŭ oficială internă şi reciprocă, prin urmare nicĭ la adresarea scrisorilorŭ şi pachetelorŭ lorŭ oficiale în limba lorŭ maternă. Deórece legea a garantatŭ folosirea limbei lorŭ oficiale *fără nicĭ o clausulă restringĕtóre,* atuncĭ nicĭ unŭ organŭ esecutivŭ alŭ statului nu e îndreptăţitŭ a cere contra sensului legii, ca acele corporaţiunĭ, fiă din orĭce motive, sĕ întrebuinţeze în adresse limba oficială a statului...

„Deórece pentru judecarea legalităţii unei ordinaţiunĭ servescŭ ca mĕsură numai şi singure legile esistente, ér ilegalitatea ordinaţiunei din cestiune a ministrului comunicaţiunei e dovedită, ar fi de prisosŭ a mai vorbi asupra motivării acestei ordinaţiunĭ. Cu tóte astea sĕ esaminămŭ şi „motivele« aduse pentru acéstă mĕsură.

„Motive? Ce'ţĭ mai trebue multe motive, când poţĭ porunci şi ai şi puterea a face sĕ fiă ascultată porunca!.. Se poruncesce adecă adresarea maghiară de aceea, „pentru ca oficiile postale sĕ potă controla, decă scrisórei orĭ pachetului desemnatŭ ca scutitŭ de porto i se cuvine în adevĕrŭ „scutirea de porto." Cum potŭ esercita orĭ au sĕ eserciteze oficiile postale acestŭ controlŭ, asta va rĕmâne o enigmă nedeslegată. Căcĭ lucrulŭ e clarŭ: nu limba adressei e punctulŭ de radimŭ pentru judecarea conţinutului scutitŭ orĭ nescutitŭ de porto alŭ unui pachetŭ oficialŭ şi cum, pentru numele Domnului, funcţionarii postalĭ potŭ deduce din adressa maghiară, ce caracterŭ are conţinutulŭ pachetului, dórece ar trebui sĕ-lŭ desfacă pentru ca sĕ potă constata acesta? Nu se póte da la poste scutitŭ de porto sub adressă maghiară eventualŭ totŭ aşa de bine unŭ pachetŭ oficialŭ supusŭ la porto, ca şi sub adressă germană orĭ română? Der sĕ nu ne mai chinuimŭ a dovedi unŭ faptŭ, care n'are nevoiă de dovadă.

„... Totulŭ se reduce la: *Stat pro ratione voluntas.* Unde se caute chinuitele naţionalităţĭ scutŭ şi ajutorŭ contra astorfelŭ de inţĕpĕturĭ de ţînţarĭ ale puterei esecutive, când cunoscutŭ e cum e compusă dieta?.. Unŭ bunŭ resultatŭ însĕ are de sigurŭ şi acéstă mĕsură. Ea arată încă odată, cum şi cu ce mijlóce se urmăresce pasŭ cu pasŭ ţinta statului de rassă maghiară, în care pentru alţii nu e locŭ de a trăi.«

Afacerea Lucaciu.

Faţă cu împărtăşirile aduse de „Budapesti Hirlap" asupra pretinselorŭ „agitaţiunĭ" ale preotului din Sisiescĭ Dr. Vasilie Lucaciu, declară protopopulŭ din Baia mare, d-lŭ *Iosifŭ Bilţiu*, în aceeaşĭ fóiă unguréscă următórele:

„Lucaciu n'a făcutŭ alta în desŭ amintitulŭ sĕu discursŭ pentru care se află în cercetare şi care l'a ţinutŭ în adunarea electorală din Tĕuţii de susŭ, decâtŭ că a raportatŭ asupra hotărîrilorŭ conferenţei generale din Sibiiu în privinţa atitudinei faţă cu alegerile dietale şi a motivatŭ raportulŭ sĕu cu argumente din propria sa esperienţă şi cu argumente împrumutate din diare. Conformŭ espunerilorŭ sale s'a decisŭ pasivitatea şi nu este adevĕratŭ, că Lucaciu ar fi păşitŭ ca candidatŭ în cerculŭ Baiei-marĭ séu alŭ Craşeului."

„Asupra lucrărilorŭ conferenţei, *la care a fostŭ de faţă în totŭ timpulŭ discusiunilorŭ solgăbirĕulŭ de acolo.* s'a luatŭ unŭ procesŭ-verbalŭ, care este subsemnatŭ de preşedinte şi de solgăbirĕu. Protocolulŭ publicatŭ în „Budapesti Hirlap" *nu este autentică* şi cuprinde întortochiăturĭ şi espresiunĭ, de carĭ acusatulŭ nicĭodată nu s'a folositŭ. Lucaciu a sbiciuitŭ ce e dreptŭ miseriile publice, dér n'a insultatŭ nicĭ într'unŭ felŭ naţiunea şi societatea maghiară, n'a aţiţatŭ în contra legilorŭ esistente, ci a accentuatŭ din potrivă, că Românii sĕ nu nutréscă ură în contra locuitorilorŭ de altă limbă din ţéră."

„Impărtăşirile aduse de diarele unguresci n'au altŭ scopŭ, decâtŭ de a amărì societatea maghiară şi justiţia în contra Românilorŭ, carĭ şi-au apĕratŭ patria cu sângele lorŭ şi cu averea lorŭ şi şi o vorŭ apĕra şi în viitorŭ."

„Causa lui Lucaciu se află înaintea tribunalului ca sĕ-o decidă; décă justiţia va descoperi o crimă, atuncĭ o va pedepsi, décă însă se va dovedi că este nevinovatŭ atuncĭ *ea va trebui sĕ-i dea satisfacţiune.*"

Acesta este cuprinsulŭ declaraţiunei bărbătescĭ a d-lui protopopŭ Bilţiu, care a fostŭ şi preşedintele adunărei electorale din Tĕuţii de susŭ.

***

Caracteristică, pentru intenţiunea ce se urmăresce de a înegri lealitatea preoţimei române înaintea opiniunei publice europene, este informaţiunea ce i s'a trimisŭ diarului parisianŭ „Temps" în afacerea Lucaciu. Acestui diarŭ, care susţine legăturĭ cu biroulŭ de pressă ungurescŭ, i se exportéză următórele despre arestarea preotului din Sisiescĭ:

Poliţia maghiară a arestat pe un preotŭ de relig. gr. catolică, învinuitŭ de înaltă trădare. Candidatŭ în douĕ cercurĭ electorale ale comitatului Sătmarŭ (sic!) cu ocasiunea ultimelorŭ alegerĭ dietale, elŭ ar fi declaratŭ cu ocasiunea unei adunărĭ electorale, că în viitorulŭ rĕsboiu supuşii românĭ din ţĕrile corónei s-lui Stefanŭ se vorŭ rĕsbuna în contra Ungurilorŭ aliându se cu Rusia.«

Cine nu vede şi nu recunósce tendenţiositatea acestei duşmănóse informaţiunĭ? Cine nu va sci apreţia valórea ei, când cetesce că Lucaciu, pasivistulŭ, a fostŭ candidatŭ în douĕ cercurĭ. Ce ar fi disŭ solgăbirĕulŭ ungurŭ, care era de faţă la adunare, décă Lucaciu ar fi rostitŭ în adevĕrŭ cuvintele, ce i se insinuă cu atâta neruşinare şi rĕutate? Orĭ dóră a durmitŭ organulŭ păzitorŭ alŭ guvernului?

SCIRILE DILEI.

Ni se scrie din Nuşfalau, în Solnocŭ-Dobêca, cu data de 5 Septemvre n. în 1887, că Duminecă în 4 Septemvre n. la 4 óre după amédĭ, preotulŭ gr. cat. de acolo Ioanŭ Boteanu era sĕ fiă victima unui atentatŭ mişelescŭ. Pe când trecea pe podulŭ ce desparte parochia sa dealungulŭ în douĕ părţĭ, din tufele de răchiţĭ ce se află în vale, unŭ necunoscutŭ împuşcă asupră i. Alergândŭ acolo nisce credincioşĭ ai preotului, descoperiră pe rĕu-făcĕtorŭ, care e ungurulŭ Kondrát Károly. Ómenii l'ar fi amestecatŭ la momentŭ cu pămêntulŭ, décă nu i linişţea preotulŭ. Criminalulŭ e datŭ pe mâna legii.

—x—

Cursul de industrià de casă, deschisŭ la 7 (19) Augustŭ a. c. şi condusŭ de d-nii învĕţătorĭ G. *Moian* şi Candid ***Muşlea,*** se va încheia Duminecă în 30 Aug. (11 Sept.) a. c. la 3 óre d. a. în scóla română din Braşovulŭ vechiu, prin Rev. d. Protopresbiterŭ I. Petricŭ. Obiectele pregătite de participanţii cursului suntŭ expuse în edificiulŭ scólei. Amicii acestorŭ nouĕ şi bogate isvóre de câştigŭ pentru poporulŭ nostru suntŭ invitaţĭ a lua parte la acestŭ actŭ.

—x—

Eminenta cântăreţă braşovenă Elena Pĕdure e angageată pentru stagiunea de érnă la teatrulŭ din Pilsen, er pentru stagiunea de véră la teatrulŭ din Marienbad.

—x—

Mâne Sâmbătă, cu ocasiunea venirei óspeţilorŭ din diferite staţiunĭ ardelene în Braşovŭ, va fi la amédĭ 12 óre concertŭ cu organele în biserica evang. şi séra la 8 óre concertŭ alŭ musicei orăşenescĭ la hotelŭ Nr. 1.

—x—

Pentru repararea stăvilarelorŭ Tiszei stricate de apele cele marĭ din urmă s'au cheltuitŭ până acum 158,000 fl., fără ca repararea sĕ fiă terminată. Se vorŭ mai cheltui încă multe mii, pentru ca celŭ puţinŭ pe jumĕtate îndreptate sĕ fiă!

—x—

Episcopulŭ reformatŭ Dominik Szasz a plecatŭ la 6 Septemvre n. în România însoţitŭ de secretarulŭ consiliului direcţiunei Anton Bodor. Episcopulŭ visitéză mai întâiu Ploeştii, apoi de aci misiunile din Galaţĭ, Brăila, Piteştĭ, şi Sâmbătă va fi în Bucurescĭ, unde va oficia unŭ serviţiu divinŭ sĕrbătorescŭ, apoi va conduce marea adunare, care e chemată a decreta întrunirea tuturorŭ bisericelorŭ missionare reformate din România într'unŭ decanatŭ.

† Teodorŭ S. Blebea.

Incă unŭ sufletŭ nobilŭ ne părăsesce pentru veciă. Unŭ caracterŭ blândŭ, o inimă bună s'a stinsŭ din mijloculŭ nostru.

Comerciantulŭ Teodorŭ S. Blebea, în flórea vieţii, după unŭ morbŭ scurtŭ, a repausatŭ aicĭ în Braşovŭ în casa părintéscă, Joi după amiedĭ.

FOILETONU.

(48)

Misterele Veneţiei.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XVI.

Cei Doi Foscari.

— Cu voia d-vóstrĕ Alteţă, de vreme ce noi represintămŭ o adunare suverană, credemŭ că avemŭ dreptulŭ acesta.

— Şi eu vi-lŭ tăgăduescŭ. Eu sciu demnitatea mea dela republica întrégă. Când se va pronunţa voinţa generală, numai atuncĭ veţĭ avé rĕspunsulŭ meu. Plecaţĭ. am disŭ!

Şefulŭ celorŭ dece salută, dér nu se retrase, ci din potrivă dise:

— Cu respectulŭ ce vĕ este datoritŭ, Alteţă, vĕ voiu observa, că şi décă n'arŭ fi unŭ decretŭ alŭ adunării plenare, vĕrsta vóstră înaintată ar trebui sĕ vĕ impue sĕ vĕ retrageţĭ.

— Nu cumva cutezĭ sĕ-mĭ imputĭ vĕrsta mea? dise dogele roşindu se. — D vóstrĕ însĕ aţĭ uitatŭ póte că viaţa mea întrégă a fostŭ consacrată serviciului statului! Câtŭ am fostŭ tênĕrŭ amŭ servit'o cu braţulŭ meu. Rănile pe carĭ le-am primitŭ şi carĭ se cunoscŭ şi adĭ sunt o dovadă că eu nu m'am cruţatŭ nicĭ ca generalŭ, după cum nu m'am cruţatŭ nicĭ ca simplu oficerŭ. Am găsitŭ Veneţia regină a Oceanului şi o lasŭ suverană a Lombardie. Am adăugatŭ patru mărgăritare la corona ei: Brescia, Ravena, Crema şi Bergamul După ce am îmbĕtrânitŭ amŭ întratŭ în consiliurile de statŭ şi vreau sĕ morŭ în postulŭ care mi s'a încredinţatŭ, fiindcă am consciinţa că potŭ sĕ mai facŭ câteva servicii statului

— Aşa dér refusaţĭ ca sĕ depuneţĭ în mânile nóstre abdicarea vóstră voluntară? întrebà şefulŭ celorŭ Dece.

— Am rĕspunsŭ odată.

— Atuncĭ, Alteţă, mĕ siliţĭ sĕ vĕ aducŭ la cunoscinţă decretulŭ datŭ de Adunarea plenară. Alteţă, aţĭ încetatŭ d'a fi doge. Sunteţĭ deslegatŭ de jurămintele vóstre ca suveranŭ şi trebue sĕ desbrăcaţĭ rochia ducală.

Francesco Foscari ascultase în tăcere şi fără ca nicĭ unŭ muşchiu din obrazŭ sĕ i trădeze cumva emoţiunile ce trebuia sĕ-i producă vorbele acestea.

După unŭ momentŭ de tăcere şefulŭ celorŭ Dece dise:

— Ce rĕspunsŭ trebue sĕ ducemŭ Adunării, Alteţă?

Bĕtrânulŭ doge lăsa sĕ-i pice încetŭ vorbele acestea de pe buze:

— Spune-i... că mĕ supunŭ. Écă inelulŭ ducalŭ şi écă şi diadema. Adriatica este liberă acum sĕ-şĭ ia unŭ soţŭ. Acum nu mai aveţĭ nimicŭ de adăugatŭ?

— Incă o clausă. Vi se acordă unŭ termenŭ de trei dile pentru ca sĕ părăsiţĭ palatulŭ acesta.

— Nu cerŭ nicĭ trei césurĭ. Plecŭ îndată!... dise Foscari îndreptându se spre uşe.

— Nu-i nevoe d'atâta grabă! dise atuncĭ Şefulŭ celorŭ Dece oprindu lŭ.

Dogele dise cu acelaşĭ zimbetŭ de amărăciune, care nu i mai părăsea buzele-i tremurânde:

— Adinéorĭ chiar ai spus-o, signore, că eu suntŭ bĕtrânŭ şi chiar pentru unŭ drumŭ scurtŭ trebue sĕ mĕ grăbescŭ. Potŭ sci celŭ puţinŭ numele succesorului meu?

— Este Pascal Malipiero.

— Dumnedeu sĕ-i binecuvinteze dogatulŭ. Ii cedezŭ loculŭ.

— Vĕ vomŭ însoţi până la porţile palatului pentru ca sĕ vĕ facemŭ celŭ puţinŭ o escortă de onóre! dise unŭ senatorŭ.

— N'am trebuinţă de nimenĭ altulŭ, decâtŭ numai de fata acésta... Veneţio, tu nu-mĭ vei refusa sprijinulŭ braţului tĕu.

— Oh, principe!.... oh, tată!... dise fiica Adriaticei puindŭ unŭ genunchiu în pămêntŭ în faţa dogelui.

In vremea asta Şefulŭ celorŭ dece s'apropiase de ceilalţĭ membri ai deputaţiunei şi conferise cu ei. Pe urmă se întórse spre Foscari şi-i dise:

— Fiindŭ că stăruiţĭ ca sĕ părăsiţĭ chiar adĭ palatulŭ, nu socotiţĭ că ar fi bine sĕ eşiţĭ pe scara secretă care conduce la canalŭ?

— Refusŭ! dise dogele cu vioiciune. Când am fostŭ ridicatŭ la putere, am intratŭ în palatulŭ acesta prin curtea de marmură şi pe scara Uriaşilorŭ, în vĕrfulŭ căreia am fostŭ învestitŭ cu demnitatea ducală. Totŭ pe scara Uriaşilorŭ am sĕ esŭ d'aci gonitŭ de

Pe reposatulŭ ilŭ plânge jalnica şi neconsolabila-soţiă, numĕrósele rudenii, numeroşii amicĭ şi cunoscuţĭ. O trăsătură nobilă de inimă a repausatului se eternisează şi in testamentulŭ făcutŭ in ḑilele din urmă ale vieţii sale. In acesta, după ce asigură prea iubitei sale, care in viaţă i-a fostŭ unŭ adevĕratŭ ingerŭ păḑitorŭ, o rentă anuală, dispune ca din considerabila s'a avere îndată după mórte, sĕ se numere Eforiei scólelorŭ române de aici, respective sĕ se asigure acesteia unŭ venitŭ anualŭ pentru scopurĭ scolastice în sumă de una miiă lei noi.

Se póte óre o faptă mai nobilă ca acésta? Se póte óre ca cineva sĕ-şĭ eterniseze şi sĕ-şĭ ilustreze mai bine numele şi familia, decâtŭ prin o faptă atâtŭ de frumósă, atâtŭ de umană şi românéscă?

Du-te in pace sufletŭ nobilŭ, prietine iubitŭ, memoria ta va fi in vecĭ neperitóre între noi!

Unŭ amic vechiu.

Italia şi România.

Sub acestŭ titlu „L'Italie" dela 2 Septemvre scrie următórele:

Etă textulŭ telegramei ce d. Coppino a adresat'o d-lui Sturdza, ministru alŭ instrucţiunei publice din România, chematŭ a presida inaugurarea monumentului ridicatŭ lui Ovidiu la Constanţa:

„Bine-voesce a primi, Escelenţă, urările Italiei pentru prosperitatea şi mărirea nobilei naţiunĭ române, în acésta ḑi în care ea onoréză cu unŭ monumentŭ pe marele poetŭ dela Sulmona.

„Leagĕnulŭ sĕu şi mormĕntulŭ strîngŭ şi mai bine legăturile de consângenitate dintre cele două popóre."

Carpinişŭ, în Munţii apusenĭ, Augustŭ 1887.

Cetindŭ in unulŭ din numerii mai próspeţĭ ai iubitei nóstre „Gazeta Transilvaniei" dorinţa ca certele din aceştĭ munţi sĕ înceteze, eu tare m'am bucuratŭ şi aşŭ dori din totŭ sufletulŭ ca asta sĕ se întêmple câtŭ mai curêndŭ şi ómenii noştri sĕ se îndrepte din cărarea egoismului şi a clicelorŭ la adevĕratulŭ interesŭ naţionalŭ, care nu póte suferi ca pe unii netrebnicĭ dintre noi sĕ-i preamărimŭ pentru că nu au făcutŭ cutare rĕu, la care i s'a datŭ ocasiune, der nicĭ că vre-odată a avutŭ inima a jertfi pentru poporŭ şi cu atâtŭ mai puţinŭ că au cutezatŭ a apĕra causa naţională. M'a cuprinsŭ mirare când vĕḑui preamăritŭ pe unŭ vameşŭ cum e L. şi alţĭ ómenĭ, carĭ in viéţa lorŭ nu s'au gânditŭ decâtŭ la buzunarulŭ lorŭ şi Moţii, carĭ cercetéză piaţa Abrudului, precum şi fraţii din Crişiu ar pute da cele mai órzene deslușirĭ despre pofta de câştigŭ a unorŭ ómenĭ de acestŭ soiu.

Cum vinŭ inteligenţii noştri din Munţii apusenĭ a pune ca esemple a moralităţii publice pre aceştĭ ómenĭ? Óre gândescu-se ei că noi cei mai de josŭ vomŭ trebui sĕ părăsimŭ atarĭ aparinţe de rea conduită şi sĕ ne lă pĕdămŭ şi de acei ómenĭ, carĭ facŭ causă comună cu vameşii şi cu fariseii? Fiţĭ mai prudenţĭ, domnilorŭ corespondenţĭ, căcĭ noi nĭ-amŭ ţinutŭ încă mintea sănĕtósă şi nĭ-ar părea rĕu, ca cu apa de scăldatŭ sĕ aruncămŭ şi pe pruncul iubitŭ.

Descopere domnii inteligenţĭ pe cei cu musca pe căciulă şi vampirĭ ai poporului, der nu sĕ-i facă părtaşĭ la tractările date la casele lorŭ, căcĭ rĕu cade poporului când suntŭ amestecaţĭ cei bunĭ cu cei rĕi.

Priviţĭ chiar la arêndaşulŭ din Câmpenĭ, vestitulŭ Coth.., care cu lăcomia lui aduse marĭ daune acestei comune fără ca cineva sĕ-lŭ încreşteze, căcĭ organele politice avêndŭ a înfrêna abusulŭ totodată au luatŭ mĕsurĭ carĭ vatămă şi dreptulŭ avutŭ alŭ comunei.

Mĕ mirŭ că nimenĭ dintre corespondenţii ḑiarelorŭ nóstre din acesta comuna nu s'a aflatŭ îndemnatŭ a descoperi acéstă afacere.

Suntemŭ fórte aplecaţĭ a măguli pe unii şi alţii ajunşĭ bogaţĭ nu chiar prin onestă muncă, şi aci e buba că nu putemŭ progresa in înţelesulŭ moralŭ. La orĭ-care poporŭ mai întăritŭ, decum suntemŭ noi, atarĭ lucrurĭ póte că s'ar pretera, însĕ noi, cei eşiţĭ nu de multŭ din apa Jordanului, sĕ ne ferimŭ de lepra acésta, şi sĕ conlucrămŭ cu tóte puterile ca sĕ ne aliămŭ numai cu elemente sănĕtóse, eră pe cei rĕi sĕ nu-i punemŭ că esemple.

Poftimŭ! nu multŭ după ce cetiiu despre neînţelegerile din Abrudŭ, étă că o nouĕ panoramă mi se deschise prin o corespondenţă datată din „Valea dosului", adecă de aci apróme de noi, prin care se ridică plângere că cutare practicantŭ dela tribunalulŭ reg. din Alba-Julia nu a fostŭ numitŭ vice-notarŭ la judecătoria din Abrudŭ, cu tóte că tatălŭ aceluia s'a făcutŭ luntre şi punte pentru a vătĕma interesele poporului românŭ.

Poftimŭ logică dela unŭ omŭ, care singurŭ a făcutŭ şi face asemenea şi elŭ totuşĭ se face corespondinte naţionalŭ. Nu este destulŭ pentru reclamare la posturĭ, ca óre-careva sĕ fiă născutŭ Românŭ, căcĭ décă noi voimŭ sĕ reclamămŭ în favorulŭ lui, apoi neamulŭ românescŭ sĕ aibă şi asigurarea, cumcă dobândesce unŭ bărbatŭ devotatŭ poporului din care s'a născutŭ. Când însĕ pe individii aceştia, pentru carĭ se facŭ reclamărĭ naţionale, ii întâlnimŭ ca membrii la „Kulturegylet", ca membrii in comitetele „Kisdedova" şi alte instituţiunĭ, nouĕ contrare, atuncĭ nu ne vine nicĭdecum a-i reclama, căcĭ aceştia îndată ce ajungŭ la vr'unŭ postŭ de jude sĕu subjude sĕ simtŭ chemaţĭ in prima liniă a lovi in bărbaţii aparţinĕtorĭ de partida naţională română, precum mĕ temŭ că o face şi corespondentulŭ din Valea dosului.

Este tristŭ lucru, când noi trebue sĕ ne întâlnimŭ cu astfelŭ de ómenĭ în sfera judecătoréscă şi este semnulŭ celŭ mai pregnantŭ alŭ moralităţii de astăḑĭ când unŭ Românŭ ajunsŭ în oficiu de statŭ se face celŭ mai impertinentŭ adversarŭ alŭ bărbaţilorŭ aparţinĕtorĭ de partida naţională română, şi cu cei de două feţe béu şi facŭ comploturĭ. Corespondentulŭ din „Valea dosului" sĕ facă bine a mĕ convinge despre contrariulŭ, de órece esperienţele mele de până acum m'au făcutŭ fórte pessimistŭ, mai alesŭ când vĕdŭ egoismulŭ că se susţine.

Cloşca.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

CSAKATHURN, 9 Septemvre. — Pe lângă desfăşurarea unei marĭ pompe, Maiestatea Sa îşĭ făcŭ întrarea. La gară fŭ salutatŭ de fişpanulŭ Svastics. Maiestatea Sa primì deputaţiunile. La salutarea preoţimei rĕspunse: „Sperŭ că poporaţiunea, încredinţată ei, sĕ trăéscă în frăţietate şi concordiă cu tóte confesiunile şi că va emula în fidelitate pentru tronŭ şi patriă." După améḑĭ e prânḑŭ de gală şi séra iluminaţiă.

SOFIA, 9 Septemvre. — Foştii regenţĭ au primitŭ „Ordinulŭ vitejiei." Starea de asediu a fostŭ ridicată.

LONDRA, 9 Septemvre. — După informaţiunea Porţii, se pare că înţelegerea în privinţa Bulgariei se va obţiné abia după întâlnirea lui Kalnoky cu Bismarck.

Ultime scirĭ.

— Unulŭ din corespondenţii ḑiarului francesŭ „Le Temps" semnaléză unŭ articulŭ din ḑiarulŭ rusŭ „Nevoie Vremja" intitulatŭ „*Principele de Bismarck* şi *Austria*", şi în care se susţine tesa că marele cancelarŭ alŭ Germaniei doresce decăderea monarchiei austro-ungare pentru a puté mai lesne ajunge la anexiunea provincielorŭ germane ale imperiului Habsburgilorŭ.

La *manevrele din ţinutulŭ Devei* va asista *din partea României* ataşatulŭ sĕu militarŭ în Viena, *căpitanulŭ Coanda,* care e unŭ oficerŭ eminentŭ.

DIVERSE.

Buruenile. — Stricăciunile ce le suferimŭ din causa buruenilorŭ, ne silescŭ la o luptă neîntreruptă contra lorŭ. Buruenile răpescŭ partea cea mai mare a materiilorŭ nutritóre din pămentŭ, ocupă loculŭ menitŭ plantelorŭ, închidŭ lumina şi aerulŭ dela plante, şi afară de acestea mai atacă plantele, precum e Convolvulus arvensis, Polygonum convolvulus, se urcă pe plante şi le năbuşesce. Unele precum e Tortelul (Cuscuta) suge din colorulŭ sĕu rădăcina plantelorŭ suculŭ asimilatŭ. După timpurile viforóse şi ploi mai îndelungate se póte vedea câtă stricăciune causéză buruenile, mai ales când devinŭ d'asupra cerealelorŭ le încurcă întru atâta, încâtŭ nu mai suntŭ în stare a se ridica. Buruenile suntŭ stricăcióse nu numai directŭ, dér şi indirectŭ, prin aceea că lăţescŭ parasitele, spre esemplu pirulŭ fiindŭ în massă mai mare lăţesce tăciunele. Din acestea ne putemŭ convinge că stricăciunea ce ne-o causéză e mare, atâtŭ în cantitate câtŭ şi în calitate. Grâulŭ care are neghină şi altele îşĭ pierde din valóre, pentru că nu'lŭ putemŭ întrebuinţa de sĕmênţă, afară de aceea şi pentru făină trebue curăţitŭ, şi prin curăţire perdemŭ şi din grâu. In măzăriche (Vicia sativa) se găsescŭ mai multe seminţe de buruenĭ; ca sĕ ne putemŭ convinge că suntŭ stricăcióse, sĕ măcinămŭ din ele şi vomŭ vedea că făina este amară, are unŭ gustŭ neplăcutŭ şi otrăvitóre chiar.

Ca sĕ putemŭ stêrpi buruenile, ḑice „Economia Naţională", trebue sĕ cultivămŭ locurile bine; sĕ sĕmĕnămŭ şi plante părăsitore precum e porumbulŭ, cartofii, sfecle şi altele, şi să curăţimŭ sĕmênţa bine. Pe lângă tóte aceste totŭ vomŭ găsi buruenĭ pe sĕmănăturĭ. Natura precum sĕ vede s'a îngrijitŭ de prăsirea lorŭ, sĕmênţa lorŭ se împrăscie prin vêntŭ, animale, paserĭ etc, afară de acestea şi plugarulŭ le duce afară pe locurĭ cu gunoiulŭ. Décă ne gândimŭ, câte seminţe de buruenĭ suntŭ pe carĭ natura le-a prevĕḑutŭ astfelŭ în câtŭ prin vêntŭ se potŭ transporta fórte departe, — agricultorulŭ devine nepuţinciosŭ faţă cu ele, şi afară de aceea nu există lege care sĕ siléscă pe agricultorŭ sĕ-şĭ stêrpéscă buruenile. Prin urmare, ca sĕ putemŭ nimici buruenile, trebue sĕ facemŭ arăturĭ adâncĭ; — se sĕmĕnămŭ în fie-care locŭ astfelŭ de plante carĭ corĕspundŭ solului. — Sĕ împărţimŭ în asolamente lucernă şi trifoiu, care atâtŭ prin rădăcina câtŭ şi prin umbra désă a lorŭ nimicescŭ buruenile. La astfelŭ de operaţiunĭ trebue sĕ ne înţelegemŭ şi cu vecinii, căcĭ din contră munca nóstră va fi înzadarŭ. Procedândŭ astfelŭ, vomŭ puté ajunge scopulŭ celŭ mai principalŭ, adică solulŭ va produce mai multŭ şi cerealele nóstre vorŭ fi de o calitate mai superióră.

Scvalŭ mare. — Se anunţă din Fiume cu data de 4 Septemvre: Apróme de Porto-Re s'a prinsŭ erĭ unŭ scvalŭ (peşte) mare, lungŭ de 4½ metri şi greu de 1460 chilograme. Peştele a fostŭ espusŭ vederei generale. In stomaculŭ lui s'au găsitŭ, între altele, o păreche de cisme, în care se aflau încă picióręle omului mâncatŭ.

Necrologŭ. — Teodorŭ St. Blebea comerciantŭ, după o scurtă suferinţă, împărtăşitŭ cu sf. taine, încetă din viéţă Joi in 27 Augustŭ (8 Sept.) la 8 óre séra în etate de 32 de anĭ. Despre acéstă tristă perdere incunosciinţéză pe tóte rudeniile şi pe toţĭ cunoscuţii rĕposatului neconsolabila sa soţiă, mamă, surorĭ şi fraţĭ. Rĕmăşiţele pămentescĭ se vorŭ ridica din casele părintescĭ Strada aţei Nr. 402 şi se vorŭ înmormênta în cimiterulŭ din Groverŭ Sâmbătă in 29 Augustŭ (10 Septemvre) la órele 4 p. m. — Braşovŭ, în 28 Augustŭ (9 Septemvre) 1887.

Fiă-i ţĕrina uşóră!

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

d-vóstră, după unŭ dogatŭ care n'a ţinutŭ mai puţinŭ de 35 de anĭ. Copilulŭ meu şi eu o sĕ eşimŭ împreună: Jacob pentru ca sĕ se cobóre în mormêntŭ, ér eu ca sĕ aşteptŭ pe alŭ meu. Rĕmasŭ bunŭ, signorĭ.

Dogele luă braţulŭ Veneţiei. Cu stânga se sprijinea p'unŭ bastonŭ albŭ care-i da aerulŭ unui patriarchŭ. Astfelŭ eşi elŭ din apartamentulŭ sĕu şi se îndreptă spre scara Uriaşilorŭ.

Când sĕ se lase pe trepte in josŭ tresări şi se opri in locŭ. Auḑise clopotulŭ celŭ mare alŭ basilicei sf. Marcu, acelŭ clopotŭ care nu bătea decâtŭ numai într'o împrejurare esceptională: inaugurarea fiă-cărui doge nou.

— Clopotulŭ celŭ mare alŭ sfântului Marcu! Oh, ilŭ cunoscŭ! Au trecutŭ treiḑecĭ şi cincĭ de anĭ decând l'am auḑitŭ şi in viéţa mea nu trebuia sĕ mai rĕsune. Nu, nu trebuia sĕ mai fiă auḑitŭ decâtŭ după mórtea mea! Acum însĕ sună numai cu câteva minute mai nainte de mortea mea. Ĕcă totŭ!... Veneţio, sĕ plecămŭ iute? ḑise dogele bĕtrânŭ.

— Tată!... dise fata luându-lŭ în braţe.

Dogele îngână câteva cuvinte neînţelese şi căḑu în braţele senatorilorŭ carĭ alergaseră vĕḑêndu-lŭ că şovăe. Fŭ îndată dusŭ în apartamentulŭ din care eşise şi numai când ilŭ culcară în patulŭ sĕu băgară de sémă că era mortŭ.

— Oh, tată! ḑicea ea sărutându-i haina.

— Scólă-te, copila mea! ii ḑise Şefulŭ celorŭ ḑece.

— Mĕ scolŭ, monsignore, însĕ tăgăduește-mĭ că-mĭ vețĭ acorda dreptulŭ sĕ presidesŭ înmormêntarea acestui bĕtrânŭ pe care-lŭ iubeam ca p'unŭ tată şi care a muritŭ simplu cetăţénŭ! ḑise Veneţia stergêndu-şĭ lacrimele.

— Te înşeli, copila mea! — ḑise Şeţulŭ celorŭ ḑece. — Francesco Foscari a muritŭ doge alŭ Veneţiei şi numai Statulŭ trebue sĕ-i facă o înmormêntare splendidă. Corpulŭ sĕu va fi espusŭ cu pompa obicĭnuită şi urmatŭ până la locuinţa'i din urmă de Pascal Malipiero, în calitate de simplu senatorŭ. Noulŭ doge nu va fi proclamatŭ decâtŭ după ce se va pecetlui petra peste mormêntulŭ lui Francesco Foscari

Veneţia se trase înapoi cu unŭ gestŭ de gróză.

— Oh, mişeliă veneţiană! ḑise ea fugindŭ în camera unde o aştepta Fiametta.

— Dér ce ai signora? o întrebă camerista.

— Soro! soro!... ḑicea Veneţia sdrobită.

Pe urmă sărindŭ deodată înapoi, arătă de partea cealaltă a canalului doi ochĭ carĭ scinteiau cam la suprafaţa apei, printre drugii unei ferestre a temniţelorŭ.

— Cine sĕ fiă omulŭ acela? întrebă ea.

Şi Fiametta rĕspunse:

— Este fostulŭ podestatŭ alŭ Padovei, este Batista Martinengo!! (Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Septemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 75
Rentă de hârtiă 5%	87.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 -
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 25
Bonurĭ rurale ungare	104.85
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100. —
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 —
Renta de hârtiă austriacă	81 20
Renta de arg. austr.	82 70
Renta de aurŭ austr.	112 50
Losurile din 1860	136 20
Acţiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung.	286.75
Act. băncei de creditŭ austr.	282.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.91
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 50
Londra 10 Livres sterlinge	125 60

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 24 Augustŭ st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91 1/2	92 1/2
Renta rom. amort. (5%)	95 1/4	95 3/4
» convert. (6%)	89 3/4	90 1/4
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	104 3/4	105 1/2
» „ „ (5%)	89 1/2	90 1/4
» » urban (7%)	103 1/4	103 3/4
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	87 1/2
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	14. 1/4
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 7 Septemvre st. n. 1887

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.66	Vênd.	8 68
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	9 99
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.27
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	111. 1/2
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Anunciu de esarendare.

Bunulŭ comasatŭ dela Bethlen-Szent-Miklos apróре de Blaşiu, care este proprietatea Escelenţiei Sale Părintelui Metropolitŭ consistătorŭ din:

1.	Arătorŭ	295	jugăre	585	orgii	☐
2.	Riturĭ-Fênaţe	155	„	737	„	„
3.	Păşune	32	„	877	„	„
4.	Pădurĭ	39	„	24	„	„
5.	Trestiişŭ	2	„	700	„	„
6.	Grădină	7	„	1074	„	„
7.	Terenŭ scutitŭ de dare	23	„	261	„	„
	Suma totală	555	jugĕre	1158	orgii	☐

împreună cu o móră din nou edificată cu 4 (patru) róte, cu dreptulŭ regalŭ de crîşmăritŭ şi dreptulŭ culegerei de vamă de têrgŭ, şi cu tóte superedificatele locuitŭ şi economice ţinĕtóre de acestŭ bunŭ, şi împreună cu bunulŭ comasatŭ din Căpâlna (Also-Kápolna) în estensiune de 142 jugĕre 1158 orgii pătrate consistătorŭ din arătorŭ, fênaţŭ, păşune, pădurĭ şi vinie se dă în arêndă pe calea licitaţiunei publice, pe periodulŭ de 6 (şese) anĭ începêndŭ din 1-ma Noemvre 1887 până în 1-ma Noemvre 1893.

Licitaţiunea se va ţiné în 23 Septemvre a. c. st. n. la 2 óre p. m. în cancelaria advocaturei archidiecesane.

Doritorii de a licita au a depune unŭ vadiu de 10% dela suma de esclamare de 5000 fl. v. a.

Până la începerea licitaţiunei se primescŭ şi oferte sigilate provĕdute cu vadiulŭ de 10% întru atâta, încâtŭ în acelea se va oferi o sumă fixă, şi oferentulŭ va declara că cunósce condiţiunile de licitaţiune şi le primesce. *Condiţiunile de licitaţiune se potŭ vedé în cancelaria subscrisului.*

Blaşiu, în 2 Septemvre 1887.

Ludovicŭ Csato,
adv. archidieces.

2—3

Nr. 9308—1887.

Publicaţiune!

Bugetulŭ percepţiunilorŭ şi erogaţiunilorŭ comunei orăşenescĭ Braşovŭ pentru an. 1888 dimpreună cu aclusele recerute e depusŭ în sensulŭ §. 125 alŭ art. de lege XXII din anulŭ 1886, în biuroulŭ primarului, Uliţa Căldărarilorŭ Nr. 519-a, în decursŭ de 15 ḑile. Fiă-cărui dăj dierŭ îi stă în liberă voiă, ca până în 23 Septemvre a. c. sĕ-şĭ aştérnă eventualele observaţiunĭ subscrisului magistratŭ.

Braşovŭ, 7 Septemvre 1887.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se aboneză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.